

Plenarhandling

B9-0533/2021

19.10.2021

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av uttalanden av rådet och kommissionen

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om rättsstatskrisen i Polen och EU-rättens företräde
(2021/2935(RSP))

Gunnar Beck, Jaak Madison, Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Gilles Lebreton, Jörg Meuthen, Tom Vandendriessche, Harald Vilimsky
för ID-gruppen

Europaparlamentets resolution om rättsstatskrisen i Polen och EU-rättens företräde (2021/2935(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget),
- med beaktande av artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),
- med beaktande av den polska författningsdomstolens dom K 3/21 av den 7 oktober 2021, offentliggjord i Polens officiella tidning, *Dziennik Ustaw*, den 12 oktober 2021,
- med beaktande av den tyska federala författningsdomstolens dom av den 5 maj 2020, 2 BvR 859/15, 2 BvR 1651/15, 2 BvR 2006/15, 2 BvR 980/16,
- med beaktande av det franska författningsrådets beslut nr 2004–505 DC av den 19 november 2004,
- med beaktande av målen C-6/64, *Costa mot Ente Nazionale per l’Energia Elettrica (E.N.E.L.)*¹, C-106/77, *Simmenthal IP*² och C-106/89 *Marleasing*³,
- med beaktande av uttalandet av den 8 oktober 2021 från Europeiska kommissionens ordförande,
- med beaktande av rådets och kommissionens uttalanden av den 19 oktober 2021 om rättsstatskrisen i Polen och EU-rättens företräde,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Den polska författningsdomstolen konstaterar i sin dom K 3/21 att bestämmelserna i EU-fördraget är oförenliga med den polska konstitutionen på flera punkter. Detta föranleder frågan om vilken rätt som har företräde, EU-rätten eller medlemsstaternas författningsrätt.
 - B. Doktrinen om EU-rättens företräde, som härrör från domare och som inte har full fördragsstatus, är under alla omständigheter begränsad till de rättsområden som har tilldelats EU-institutionerna i enlighet med artikel 5 i EU-fördraget.
 - C. I målet *Costa mot E.N.E.L.* slår Europeiska unionens domstol fast att ”den rätt som uppkommit ur fördraget och som härrör från en autonom källa [kan] alltså inte, till följd av sin självständiga och särpräglade karaktär, ... rättsligt befinna sig i konflikt med

¹ Dom av den 15 juli 1964, *Flaminio Costa mot E.N.E.L.*, C-6/64, EU:C:1964.

² Dom av den 9 mars 1978, *Amministrazione delle Finanze dello Stato mot Simmenthal SpA*, C-106/77, EU:C:1978:49.

³ Dom av den 13 november 1990, *Marleasing SA mot La Comercial Internacional de Alimentation SA*, C-106/89, EU:C:1990:395.

någon som helst nationell lagtext utan att förlora sin gemenskapskaraktär och utan att den rättsliga grunden för själva gemenskapen sätts i fråga”.

- D. I artikel 5 i EU-fördraget anges att EU endast får utöva de befogenheter som medlemsstaterna har tilldelat den i fördragen och att varje befogenhet som inte har tilldelats unionen ska tillhöra medlemsstaterna.
- E. Enligt artikel 267 i EUF-fördraget är EU-domstolens behörighet begränsad till tolkningen av fördragen och all lagstiftning som antas med stöd av dessa. EU-domstolen har ingen behörighet att tolka rättsfrågor som ligger utanför omfattningen av de befogenheter som den tilldelats enligt artikel 5 i EU-fördraget.
- F. Det är medlemsstaterna som fastställer omfattningen av EU:s befogenheter enligt artikel 5 i EU-fördraget, och detta inbegriper logiskt sett deras domstolars behörighet att fastställa den exakta omfattningen av de tilldelade befogenheterna när fördragens ordalydelse är tvetydig eller på annat sätt oprecis. Domstolarna i medlemsstaterna har befogenhet att pröva varje tolkning av EU-domstolen om en sådan tolkning skulle ge EU befogenheter utöver dem som tydligt anges i fördragen (i rättspraxis fastslagna rättsregler eller befogenhetsförskjutning).
- G. Tysklands federala författningsdomstol har konsekvent betonat att EU-institutionerna saknar demokratisk legitimitet på grund av att EU:s folk inte utgör ett samlat eller förenat folk (demos). Varje nation inom EU representerar ett sådant folk på grund av sin gemensamma historia och kultur och sitt gemensamma språk.
- H. I konflikter mellan delvis, men inte helt integrerade, rättsordningar kan det i många fall inte finnas någon praetor för att lösa sådana konflikter, såsom framhållits av G.W.F. Hegel. I stället kan sådana konflikter endast lösas genom parternas demokratiska vilja.
- I. De nationella domstolarna ska vara behöriga att skapa klarhet i fall av rättsosäkerhet vad gäller formuleringen av de befogenheter som tilldelats EU. Varje tvetydighet i formuleringen måste vara till förfång för EU.
- J. I folkomröstningar röstade Danmark nej till Maastrichtfördraget 1992, Irland röstade nej till Nicefördraget 2001, Frankrike och Nederländerna röstade nej till det konstitutionella fördraget 2005 och Irland röstade nej till Lissabonfördraget 2008. I folkomröstningar röstade Danmark nej till euron 2000, Sverige röstade nej till euron 2003, Grekland röstade nej till räddningspaketet 2015, Danmark röstade nej till att ansluta sig till vissa delar inom området rättsliga och inrikes frågor 2015, Nederländerna röstade nej till associeringsavtalet mellan EU och Ukraina 2016 och Ungern röstade nej till tvingande flyktingkvoter 2016. Förenade kungariket beslutade i en folkomröstning 2016 att lämna EU.
- 1. Europaparlamentet noterar den polska författningsdomstolens dom K 3/21, som avvisar idén om EU-rättens obegränsade företräde, särskilt när det gäller polsk författningsrätt. Parlamentet är bekymrat över att kommissionens ordförande reagerat på detta beslut genom uttalandet att ”alla avgöranden från Europeiska unionens domstol är bindande för alla medlemsstaters myndigheter, inklusive nationella domstolar [och att] unionsrätten har företräde framför nationell lagstiftning, inbegripet konstitutionella bestämmelser”. Parlamentet påminner om att andra nationella domstolar också har ställt

sig frågande till EU-rättens företrädare, däribland Tysklands federala författningsdomstol och Frankrikes konstitutionella råd.

2. Parlamentet noterar att både unionen och medlemsstaterna har befogenheter. Unionens befogenheter regleras av EU-rätten, medan medlemsstaternas befogenheter regleras av lagstiftningen i respektive medlemsstat.
3. Europaparlamentet understryker att fördragen erkänner att unionens befogenheter är begränsade. Parlamentet påminner om att enligt artikel 5 i EU-fördraget ska principen om tilldelade befogenheter styra avgränsningen av unionens befogenheter. Befogenheter som inte har tilldelats unionen tillhör således medlemsstaterna.
4. Europaparlamentet konstaterar att EU-rättens påstådda överhöghet inte uttryckligen nämns i fördragen utan endast i en åtföljande förklaring, där den beskrivs som företrädare och inte överhöghet, vilket tyder på att det är fråga om en motbevisbar presumtion, snarare än en absolut hierarki, och som under alla omständigheter måste tolkas i enlighet med ordalydelsen i de faktiska fördragsbestämmelserna.
5. Europaparlamentet påminner om att det var EU-domstolen som i målet *Costa mot E.N.E.L.* drog slutsatsen att EU-rätten har företräde. Om detta accepteras kan det endast tillämpas på områden där EU har befogenheter. Parlamentet betonar att EU-rättens företräde, såsom anförs i målet *Costa mot E.N.E.L.*, endast gäller för lagstiftning som EU har tilldelats genom EU-fördragen och därför endast på områden där EU har befogenheter.
6. Europaparlamentet anser att det är naturligt, med tanke på att lagstiftning bygger på språk och inte på matematik, att det råder konflikter om huruvida unionen har tilldelats en befogenhet, eftersom fördragen, som inte är något annat än avtal, aldrig kan vara heltäckande eller fria från oklarheter. Det är därför oundvikligt att det uppstår oklarheter om huruvida ett område regleras av EU-rätten eller lagstiftningen i respektive medlemsstat.
7. Europaparlamentet påminner om att domstolar har till uppgift att lösa konflikter på grund av tvetydigheter i lagstiftningen. Parlamentet avvisar EU:s krav på att dess domstolar ska lösa konflikter om huruvida EU har tilldelats en befogenhet. Parlamentet påminner unionen om att den får alla sina befogenheter från medlemsstaterna, som har överlåtit en del av sina befogenheter till unionen.
8. Europaparlamentet vidhåller att på områden där det råder oklarhet ska medlemsstaterna besluta huruvida de har tilldelat EU befogenheter på följande grunder: i) detta är den gängse innebörden av ordalydelsen i artikel 5 i EU-fördraget och ii) EU-domstolarnas eventuella behörighet att fastställa gränserna för unionens befogenheter öppnar vägen för en befogenhetsförskjutning som inte är demokratiskt legitimerad genom beslut som bemyndigats av folket (demos) .
9. Europaparlamentet anser att det vid tvister som rör gränserna för EU:s befogenheter endast är en nationell domstol i sista instans som uppfyller principen om demokrati. Parlamentet betonar att en befogenhetsförskjutning från EU-domstolens sida skulle kränka medlemsstaternas demokratiska suveränitet. Parlamentet varnar för att det skulle strida mot principen om demokrati om EU, genom beslut i sina domstolar, tillägnar sig

befogenheter som inte otvetydigt har tilldelats unionen i enlighet med medlemsstaternas författningsrätt.

10. Europaparlamentet erkänner att det kan finnas motstridiga uppfattningar om vilken rätt som har överhöghet, vilket illustreras av den polska domen. Parlamentet menar att dessa konflikter de facto kanske inte kan lösas om parterna insisterar på att själva ha överhöghet utan hänsyn till gränserna för deras demokratiska legitimitet och gränserna för deras befogenheter enligt fördragen, vilket framgår av uttalandet från kommissionens ordförande som svar på ovannämnda dom. Lärda jurister och filosofer som G.W.F. Hegel har erkänt att rättskonflikter mellan internationella aktörer inte alltid kan lösas genom lagstiftning utan endast genom hävdande av staters suveräna rättigheter.
11. Europaparlamentet anser att unionens missriktade krav på att EU-rätten ska ha företräde är ett uttryck för dess politiska vilja att skapa en EU-superstat genom att tillskansa sig fullständig suveränitet. Parlamentet uttrycker oro över ambitionen att omvandla unionen till en superstat, där unionen är hierarkiskt överordnad medlemsstaterna. Parlamentet påminner om att unionen vid flera tillfällen har strävat efter detta. Parlamentet uttrycker djup oro över sådan ständig inblandning i medlemsstaternas befogenhetsområden.
12. Europaparlamentet understryker att det inte finns något demokratiskt stöd för en EU-superstat. Parlamentet påminner om att väljarkåren i ett antal medlemsstater förkastat fördragsändringar och EU:s konstitutionella fördrag. Parlamentet anser att resultaten av dessa folkomröstningar tydligt visar att det fortfarande saknas stöd för ett suveränt Europas förenta stater med överhöghet. Parlamentet föreslår att EU:s medlemsstater, om de så önskar, när som helst kan hålla nationella folkomröstningar om huruvida deras medborgare föredrar att EU omvandlas till en suverän superstat. Parlamentet konstaterar föga förvånat att demokratiska förfaranden inte är det verktyg som föredras av anhängare av en EU-superstat.
13. Europaparlamentet varnar unionen för att dess försök att skapa en EU-superstat genom en rättslig eller annan bakdörr är djupt odemokratiska och kommer att få potentiellt allvarliga negativa konsekvenser och äventyra den varaktiga vänskapen och det varaktiga samarbetet mellan europeiska nationer. Parlamentet motsätter sig varje sådant odemokratiskt steg i riktning mot en EU-superstat eller varje ytterligare urholkning av medlemsstaternas suveränitet.
14. Europaparlamentet påminner EU om att tilldelningen av befogenheter till unionen när som helst kan dras tillbaka, eftersom EU endast existerar på grund av medlemsstaterna och inte trots dem. Parlamentet påminner om den demokratiska principen att medlemsstaterna är suveräna på grund av de befogenheter som deras medborgare har tilldelat dem. Parlamentet uppberor att det är medlemsstaterna som är suveräna och inte EU.
15. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till kommissionen och till medlemsstaternas regeringar och parlament.